

بازار — ۱۵ نisan ۱۹۲۸

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
پوردی یانددکی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیر
محمد مسیح

جلد : ۹

مجله علمی

بشنجی سنه — نومرو ۱۰۸

آبونه شرطلری : سنه لکی

۲۵۰ ، آلتی آیلانی ۱۲۵ ،

فوق العاده نسخهلر ایچین

۵۰۰ و ۳۰۰ غروشدور .

مجموعه من هیئت نتیجه طبعی تنسیب

ایدملین انزلر اعاده ایدماز .

هر آیلک برنجی دارنه بشنجی کونندری جبقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، حرفتی مجموعهدور .

اجتماعیات

اور واده ملتیتیک مهربانک تهر و وانگشانی
ملتیتیک تحلی، برلی لسانک طهروری

ملتیتیک بر معاشرت واسطه سینه احتیاج
عرض ایدر. بو واسطه ملی لساندر. لسان،
معمری حرکتلر مژک استاد ایتدی بر تملدر.
دقته شایندر که اون آلتنی عصر دن اول
بوگونکی اور واده هیچ برلی لسان بوئدی.
یک سندن قضاہ بر دت ایچون اور واده یالکیز
بر عمومی لسان واردی: لاینبه. رنه سانی
و پروستان انقلابیه برلی لسانر اینه لاینبه دن
آیرلیق باشلامی. اوزمان رنه سانک میبری
اولان (به تراخ) و (دانه) کتابلری ایتا یاجیه
وازدیلر: لوتر، انجیلی آلمانه به ترجمه ایتدی و
شکیر درامتری انکیزه بازدی. بو، (اومانیزم)
دینان عرفان و ادبیات انقلابلیک طبیقی قیسه
ایدی. اور واده تک کتلهسی اوقاقی غریله
آیرلیقه باشلامی.

فرانسز انقوبولک تأثیر

فرانسز انقلابی عصری ملتیتیک انکشافده
یک مهم بر عامل اولمشدر. بو انقلاب یکی اور واده
یک مهم بر حادثه سیدر. او، فرانسه تک بوتون
مؤسسملری ده بورمک و جمعی حریت، مساوات،
انوت بره نیلیرله مثالیشدرلش سیاسی دمه و قراسی
اوزدیه بیکدن بنا ایدمک بر قوت ماکدی.
معروف اسقان مورخنلر دن پروسور (مهر)
بو موضوعه عاقل مطالعه لرنده دیورکه:

«فرانسز انقلابی اور واده و صورا بوتون
جهانه سیاسی دمه و قراسی دمه و غاسی اعلان ایتدی.
بو دمه و غاسی مفهومیه ملی حاکمیت و ملی استقلال
عمده لری وضع ایدلشدی.» فرانسز انقلابی دییه
بیلین بو بووک حادثه ملتیتیک انکشافده
ناصل عامل اولمشدر؟

فرانسز انقلابی اساساً روسونک فردی
فلسفه سنک اوزمانکی محافظه کار و قومبولتی
فرانسز روحه قارش بر عصیان ایدی. بو اختیارله
فرانسز انقلابی یالکیز فردله حریت و برکله
قابوب ملتیرده شعورلو بر حاله کتیرمیش
و حریتلری ایچون چالیشق مفکوره سن فسخ
اغتشد. فرانسز آیری آیری حریت قازانقله
برای فرانسز مایده ساز ملنلر آراسده ممتاز
بر موقده دور موقده ایدی. یکی برتریه سیتمی تعیم
اغتش، یکی قانونلر و حکومت سیتمی نورولش
و بالاخره بوتون اور واده انتشار ایدن یکی
مؤسسملر ایتلشدی. انقلاب مفکوره لری حریت،

ملی ارباندره یارچارلر

ایکله یکم دیگه کوکل
ایکله یکم دیگه کوکل
ایمیل ایمیل نام
شویله سنکه کوکل

§

آقازدم چاغلامازدم
کولردم آغلامازدم
بیله دم آیرلیق وار
صکابل باغلامازدم

§

آی دوغاربوچه کیر
آیشمش کچه کیر
ایرکن یارک قوننده
برول وار چه کیر

§

بنداده وارمی کرک
قنایه وارمی کرک
چهل ایدم بیادم
یاره یار وارمی کرک

آلتی یایان معبود عددی یدی به ابلاغ ایچون
بوچارمک بولوندیغی ذکر ایدرلر.

«فوق وروچین» که شیمدیکی رسملری
اونی قیضا بویلو، قیضا باجاقی، باجاق نردن
اوزون باشلی اولارق تصویر ایدرلر. اصلاً
چینلی اولان بو معبود، «فوق وروچین» که
بویوک سریدی، روشی، نک و صفلی موده ل
انخاز ایدیلر که تصویر ایدیلشد.

«فوق وروچین» که چینلرک «سن»
نین، تسمیه اولونان و یک نیمه دن یالکیز
هوانک بخاری، طوپراک رطوبتی ایه
باشادی ادا اولونان فیلسوفلر دن بری
اولدینی دخی سوبله نیور. بوئه اونلر کی
کله حکم کور و نیمه دن حادثه لری بیلدرن بر
کاهن ایش. یالکیز ایستدیکی قادر جوق
باشامق دیکل عینی مانده اولور یه دیریتلکم
کوسترن و انسانلکم بکله دیک بو بویوک
معجزه می یابان بر اله ایش.

مور و چین

کلمه دن دخی دلالت ایتدیکی معنا وجهه
«جور و چین» اوزون عمر الهی در. کندیشی،
جوق محترم و کوکندن آقاقرینه قادر این
اوزون بیاض صاقالی و آئنده، اوزرنده
دنیا کی ایشیشیری یازیش شرید صاریلی
اولان مقدس عصای شایشان بر اله اوله ق
تصویر ایدرلر. رفاقتده اکتریا بریک
ویا قایلوم باغا بولور. بونی، آنجق یک
بوکک شخصیتلرک بوقیل مخلوق نردن
خوشلاندیغی ادا ایه تاویل ایدیورلر.

«جور و چین» کولر بوزلو و کندینه هیچ
فاللی دوقو نمادن جوق مقدارده «سهک»
ژاپون ایچیکسی، ایچن بر اله در. وقتیه
ایمراطور کندیشی رضایقه دعوت و ایستدی
قادر «سهک» ایچمه سته مستاعده ایش.
«جور و چین» بر قاج فیجی «سهک» ایچدن
صوکر ایش، صاحبین اسکسندن داها ایش
فلارق بعضی معجزه مار کوستر مشدر.

«جور و چین» اوللری بر دینلی قیافتده
تبدیل کزدر و بیجهک دیلنریش. فقط
بریشی کندینه ایچیکده و بر دیکندن نشی

گلش، ماهیتی میدان و یرمش و نهایت
ایمراطور طرفندن ده شهرتی دیوولارق،
آنزو ایدیلدیکی قادر باشاما اصولی اوکر دن
مقدس و محترم بر آدم اولمش. یاشادی
مدتجه «سهک» ایچر و وعظ و نصیحتلر
و بر یرمش. صوکر ا بر دیرنه قایب اولمش
و زرمیه کتیدیکسی کیمسه اوکر نه ممش.
بیلین برشی وارنه اوده الوم خزینه کیشک
یوچلر نردن اولوب یدی معبودلر زمره سنده
اسمی آکیلر، شخصیتی تجیل ایدیلر بر
معبود اولماسیدر.

— پتعدی —

انور ساری

مساوات ، اخوت مفہوم ملریہ ملی ہیجانہ برانادہ
ویرمکدہ ایدی . کورولورک فرانسہ انقلابی
ماہجیلک تکماندہ چوق مہم برول اوینامشدہ

موبوك منابع اقتصادي

بوئند باشقا بونوک ضایع اغلاقی ده ملیجیک
تکاملنده مهم برعاط اولاری ذکر ایدیلکده در.
ایناک کوروشده صنایع اغلاقی، ملت جردلیه
میچ برعاطی، اولمادی، بو یک آز اولدی
دهانه وارلیق. فقط ادا یاتندن برتدیق ای
بو اغلاک تشمول ایهتدن زاده می بودولی
داخلنده کی ملی دولت تشکیلده ایهچ حائز
اولدی کورولور. بر جهان خاندی اولان
ملیجیک جریانی، فکر مانه الله آتشاز
ایده یلیدی و فی الحقیقه بونوک ضایع اغلاک
ماکنه زده اشار ایتدیر.

طبیعتیه ضایک انکشاف ثروت بیرکمه سی
موجب اولدی. بو بیرکمش ثروت داها واسع
اقتصادی فایزله متکثر و اکثر فردل آراسته
دکل فقط شتاف منظر آراسنده، دهه سی
وقت فایسی آچدی.
اقتصادی نظر به سیک تطبیق قله، باغی اشیا برملکته
ویا او مملکته منسوب مستملکله کریمکدن منع
ایدیلدی. بو « ملی شعوری » « ملی حقوق » « ملی
مقتدر » و « ملی تیرف » کی محموله. نهایتاً
کورور کوردی. آلملی سوزلر مملکت ضایع
ومی ثروتی محافظه و تنقیق ایجون ذیلیولم
نه کیکن سلام اولاری داما قولانلیدی.

رومانیہ جزم

ملت جريتهك انكشافنده اوچيني عامل اول
سكزنجي عهر ك صوكرته دغر و باشلاوب
اكن او دوزنجي عهر ك وسطلره قادار قوتك
اكن اولان اوردك ايديتدهكي رومانيك
هر كنند . بونكله شهمي و ملي حريت تاكيد
ايديلور . ملي و وطني شورشو ليله و نغملر
ترنم ايديلور . اوزمانك شاعرلر ليك شعريله
آنا وطنك كوزللاكلاري ، ملي عادليني و غصو -
صنليني بو يوكك بر دويغو ايله آكپورلدي .
آلماياده (شكاه) ، فرانسه (شاه)
(بريان) و انكشاده (سهر وولتر اسفات) ايله
باشلايان آروپا ايديتدهكي رومانتيك حركت
اون سكزنجي عهر ك قوزمو پويون و قلابسي رويحه
قازني مصبابكار بيرچاي ايدى . داتامشا ملي برجه
عاشقه بنده ايدى . بوچري ايدى خالى العاده خاني ايله
علاينه دار اولومى ، اومور يوكك و ملي كجايهك
وملى و مويينيك جالاناسن تايمين ايدى . خاقى
اساتى و خاقى حرمى ايك يوكك بر موقعه يقيازدي .
وحنى ملي جيايك خصوصيتلرني قدسي ايدهر ك
ملي ، داتامشابت ايديهيك بر ين حاله
كيتيرملردي .

حقوق عادت و اصولارینی تاکیده ایدن بویه برخاق
 (Comperative Jurisprudence) آنآره بولورئی ایله مقایسه لی
 آماجا تحلیلی و تدقیقی علملرک انکشافه یارادی. آماجها تحلیلی
 علمی ممتازیتری میدانه قومیغه نظریاتی وقف ایتدیلم
 ایشته بونون بوجا ایدیا نتیجه سی اولارق مایتحیلک
 کیمسی یاسدی .

ماہیتی باطلے باہلما واسطہ لری

اون دو قوزنجي عرصه آورو، پاده مليت جيڪي
نامنه پايان پروڙ خاندان اوني عالمشول بر شائيت
حاله قويدی .

ملیتیک روبرو غداستند اوج بونوک عالم
 و در درختی: منور زمره لوط فند ملیتیک
 راتبی دستور شکته قولی، ایکنجی:
 بودن استفاده امان بطاقه منفعت صاحبیک
 نشوقی، اوجنجی: مکبیل، مطبوعات و اوردو
 واسطه له و زبان امر تره .

علمی و ملی تاریخچہ، بلکہ ملی ادبیات،
ملی فیلوزی، آتروپولوژیک و ملی دارملک
ظہوری خانی کندیلیہ اضافہ ایدان ملی
مفکرمہ کورہ ہاشمہ تشویق ایدیوردی -
وزوزواری صنئی ایچون ایستہ زمانہ اوتوب -
مودا ایستہ - اورلرد ملیتیبلک کندیلیہ -
ہاشمہ یازدم ایستیلر - صنایع تجارتلرک
ہاشمہ - برغرور وافتخار دودیلر -

شمال بزرگ فائضی نظریہ سی

Nordic super-iority یعنی « شمالیوں کی فائزگی » نظریہ سی
ملتیجیٹک پروپاگنڈا سہندہ دیگر بوہوک بر عامل
اولازق ذکر ادبلیک ذکر .

ماصر اجتماعي غيرلڊن روفور (هانڪنس (Haukins) بيماليڪ ڦاٽي حق ڦهلهه "مديٽيڪ عرق اسلاري" عنواني آئرنڊ آٽان مديٽيڪلنڪ ٻولڻ لائق پوڪاٽه غامضه معطوف اولان پو نظر پئڻڪ اساسي اولڊيني ادا اڻڪهه وهيج پورعزڪ پوڪون تام برصافق عرض اڳدهه مڃڪي مديٽيڪل پوڪون پيٽرڪ ٽارنڊنڊن ميراث ڦالان مشرڪ موسيڊل رورنڊنڊن عبارت اولڊيني ايفصاح اڻڪهه ڏورو: اڏوڪو:

«آلایاده خاریشتلر ومدور قهقچیلر ایچون
بر داغا یوکسمشدی. بونکله آلمان عرقته منسوب
هاتلرک یوکک و یارادیجی بردهایه، تکیلاخی
بر قایلیته و بر ادبیات و صنعت قدرته مالکیتلری
ادعا ایدیلدیوردی. حالیکه بویه بر فیتیک استناد
ایستدیکتی بقیق و علمی دلیله موجود دکلدر، کذا
۱۹۱۴ ده عمومی حرب باشلامی اوزونیه
آفتلوساقون عرقته شالیرک الشاق اولدنی
وهجاک قوزتاریلی آتجاق اولنرک شلیمک
ادامهده و ایسته قالدنی یوکک سسلره اعلان
ایدیلندی.

« شېمال غرقلېرىك بەھىزىدە انكار قابىل اولماي بر حقيقت اولماق موجود بولغان بەھى يوكس خىصلار او غرقل عوميت اعتىزاله قضى قازىقنى تاغىن ايدىمىز . خىزمەتدار بىلەنك بو يوكس قابىللىرىنى انكار توسىسادىك اولىرىك غاشمول قانقانىز و بەھى يوكس انانق قانقانىز . اولىرىك انجىخىصاننى قىطلىتە دىدا بىدەيلىز . كىداللىك رىقاج خادىمە مستىنا اولق اوزىز بولىرىك بىرىنىك خادىمە خوصى بر رول افا اىتەللىرىدە قىول ايدىمىز . بوتون زانچى غرولر برچوق اختلاطلىك ، وىلخاصە يوكسك خرىش صاننى اولان غرقل داهى چوق مەجربز اققىلرە بىھى اولش مىكلىتلىرىدىكى قازىقنىك بىلەنك كىچە سىدىر . »

ایشته بو ضیال آلتندہ کوریلورک شہالیرک
فاققی نظریہ سی اس سز اولقلہ برابر ملی
روح انکشاف و تعالیسندہ خیلی خدمت ایشدرہ

نتیجہ لے :

شده‌ی قادر تدقیق و تحلیل ایدیان
ماتریچیکال انکشافه اجناسی کوزما قایل‌بند
و حادته‌ک مختلف عامله برلشده‌ستین میده
کن طبیعی برنجه اولدی کوزورول . ماتریچیک
ترقی مفهونک اساس بره‌نسی اوزرته‌ستنددر .
هرجیمت آریلوب نقردانجه‌ک کندی قایل‌لری
دهاها زیاده قدر ایدر و دهاها یوکک برنگه
مظهر اولور .

ھەربىي سەپەر ، آغلىق ساقىنىڭ بۇ بويۇك
ئاقساقال ئىلمى تەقدىرلىك ھەيئەت . ھەكسىز ئاق ساقال
ۋە ئۆزىنىڭ ئادەم ئىكەنلىكىنىڭ غەلىتە ئالدىنقى ئىسپات
ئىكەندۇر .

مليتيجيك، بعضى كوچوك محذورلى اولقاله رار برچوق مزيتله مالكدور. بر معناه كوزه و، بر يديدور. بئرك، طبعه، كركتش اولان بويوك بر صداق و وفا كارلى حنك نجييدور. بئق ذكالك تاثيرى ائتنده بارجالانغه محكوم اولمش اولان خريستايندن صوركارمايتيجيك اولك، وقنى لازق بئرك مفكورلرلى و ذوق مزملرلى تخمى ائتدور.

مليتيجيليك بو بويوك مزمندن باشقا حرات
ملي تكمالي عمده اخاذ ايدنيكله اصلنده قوتلي
ترقي عاملي اولمشدر . چونكه ترق ايش بولومنه
سندن اولديني كيمي ماتريك اقسام و فردوده
نرلك اولدندن ترقينه سب اولمشدر . ديكري
سندن مليتيجيليك اون دوقوزنچي و بكمريمي
صنهرده ظهور ايدن حركلر اكترينسك مسابي
ايديني كورولمكددر . فقط ذاتا حيات بر
ادلدر . او مجادلرده مضطر اولن قوتلي
نقده ميكنسدر . و بو ، عمومي حيات عالمشول
متعارفه سيدر .

محمد صفوت